

### شرح خدمات طرح پژوهشی:

#### تدوین نقشه راه توسعه گردشگری پایدار استان یزد با تاکید بر زنجیره ارزش گردشگری

##### بیان مسئله:

صنعت سبز گردشگری به عنوان یکی از کارآمدترین میانبرها برای تحقق توسعه پایدار منطقه ای و ملی، از ظرفیت بسیار مناسبی برای حل مسائل ریشه ای اقتصاد همچون بیکاری و رکود برخوردار است و این قابلیت در استان یزد به سبب سابقه دیرینه در این عرصه و همچنین امتیازات جدیدی همچون ثبت جهانی شهر تاریخی یزد، مضاعف به نظر می رسد. با وجود سرمایه گذاریها و اقداماتی که طی سالهای قبل در زمینه رونق گردشگری در سطح استان انجام شده، پدید آمدن برخی تهدیدهای محیطی به ویژه همه-گیری کووید-۱۹ و تحریم های بین المللی باعث رکود این صنعت شده است.

احیای این مسیر بالقوه توسعه، نیازمند برنامه ریزی جامع و همه جانبه ای است که بتواند از طریق اجرای راهکارهایی نوآورانه، تمامی ظرفیتهای مردمی و دولتی ممکن را برای ایجاد مزیت رقابتی در این عرصه بسیج نماید. مسئله آن است که این ظرفیتهای بالقوه تا حد زیادی ناشناخته مانده اند و مشخص نیست که سهم هر کدام از نهادهای مسئول برای آماده سازی این فرصتها چیست و چگونه باید این تلاشها را به همگرایی و هم افزایی رساند. به صورت خاص، لازم است اجزای زنجیره ارزش گردشگری استان مورد تحلیل قرار گیرد تا کمبودها و نقاط قابل بهبود شناسایی شوند و در ادامه برای تقویت این حلقه های به هم پیوسته و دریافت خروجی مورد انتظار از این جریان برنامه ریزی راهبردی و عملیاتی انجام شود.

  
ریاست جمهوری  
سازمان برنامه و بودجه کشور  
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

شرح خدمات طرح:

➤ ترسیم دقیق و مستند از وضعیت کنونی ظرفیتهای بالفعل گردشگری استان به تفکیک مناطق جغرافیایی و انواع گردشگری شامل:

- گردشگری تاریخی-معماری و اماکن باستانی؛
- گردشگری مذهبی و موقعیتهای و مراسم آیینی؛
- گردشگری طبیعی و مناطق تفرجگاهی مبتنی بر پدیده های زیستی؛
- گردشگری مدرن، الکترونیک، مجازی و جاذبه های فناورانه؛
- گردشگری فرهنگی- هنری و صنایع دستی و میراث فرهنگی؛
- گردشگری سلامت و بهره مندی از خواص درمانی منابع طبیعی یا فرصتهای درمانی؛
- گردشگری صنعت ؛
- گردشگری کشاورزی و پوشش گیاهی؛
- گردشگری شکارگری و مناطق حفاظت شده؛
- گردشگری خوراک و غذاهای سنتی؛
- گردشگری تفریحی و هیجانی؛
- گردشگری تجارت و مبادلات بازرگانی؛
- گردشگری آموزشی و بهره مندی از فرصتهای تحصیلی؛
- گردشگری ورزش، کودک و بازی های بومی-محلی؛
- و...

➤ معرفی و تحلیل عملکرد فعالان کنونی صنعت گردشگری استان به صورت کلی (شامل نهادهای نظارتی،

برنامه ریزان دولتی، نهادهای عمومی، سازمان های مردم نهاد، واحدهای صنفی، رسانه ها، ...)

➤ برآورد ظرفیتهای بالقوه گردشگری استان در مناطق یا حوزه های جدید و قدیم (به شرح انواع گردشگری

مندرج در بند نخست شرح خدمات) با ارائه تحلیل جامع از قابلیت های استان در عرصه های چون:

- بررسی وضعیت جغرافیایی استان (شامل اقلیم و آب و هوا/ زمین شناسی و ژئومورفولوژی، توپوگرافی و شکل زمین/ خاک شناسی، پوشش گیاهی، منابع آب و آب شناسی/ بررسی کاربری های اراضی استان با تأکید بر کاربری های گردشگری و تاریخی- فرهنگی طبق طرح مصوب آمایش استان/ پهنه بندی مخاطرات طبیعی/ حیات وحش و زیستگاه های جانوری/ محیط زیست و آلودگی های زیست محیطی/ مناطق تحت مدیریت سازمان محیط زیست/ ارزیابی توان اکولوژیک جهت توسعه زون های گردشگری طبق طرح مصوب آمایش استان)؛
- بررسی وضعیت اجتماعی و فرهنگی استان (شامل بررسی ویژگی های جمعیتی/ بررسی وضعیت سواد و آموزش/ بررسی اقوام و جوامع ساکن و آداب، سنن و رسوم/ بررسی معضلات و مشکلات

  
ریاست جمهوری  
سازمان برنامه و بودجه کشور  
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

اجتماعی توسعه گردشگری/ بررسی گرایش‌های ساکنان در توسعه گردشگری/ بررسی دیدگاه‌های مراجع ذینفع و ذینفوذ در خصوص تهدیدها، فرصت‌ها، پتانسی‌ها و راهکارهای توسعه گردشگری و بررسی نقش نهادهای مردمی در توسعه فرهنگ گردشگری/ بررسی وضعیت امنیت عمومی و امنیت گردشگری در سطوح/ بررسی امکانات و خدمات فرهنگی موجود مانند فرهنگسراها، گالری‌ها، موزه‌ها و .../ بررسی امکانات و خدمات ورزشی موجود از قبیل ورزشگاه‌ها، باشگاه‌ها، سالن‌ها و .../ بررسی وضعیت فرهنگ گردشگری/ بررسی معضلات و مشکلات فرهنگی توسعه گردشگری؛

○ بررسی وضعیت اقتصادی استان شامل (بررسی شاخص‌های اصلی اقتصادی/ بررسی وضعیت اشتغال/ بررسی جایگاه گردشگری در نظام اقتصادی/ بررسی وضعیت اشتغال و نیروی انسانی در بخش گردشگری/ بررسی میزان و رشد سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری و نقش آنها در توسعه/ بررسی درآمدهای بخش گردشگری با تأکید بر تأثیر آن در بخش اقتصادی استان/ مقایسه درآمد اقتصادی بخش گردشگری با سایر بخش‌های اقتصادی استان/ بررسی وضعیت تسهیلات و منابع مالی در بخش گردشگری)؛

○ بررسی وضعیت زیرساخت‌های استان شامل (وضعیت راه‌ها و نظام ارتباطی آنها/ وضعیت سایر امکانات زیر بنایی تا ورودی منطقه مانند برق، گاز، آب، تلفن و .../ بررسی طرح‌های توسعه فضایی و تعیین جایگاه عملکردهای گردشگری در آنها)؛

➤ تشریح عملکرد گردشگری استان در ده سال گذشته (بر اساس شاخصهایی چون تعداد گردشگر، درآمد، اشتغال و ...)؛

➤ ردگیری و معرفی روندهای گذشته در زمینه رشد یا افول گردشگری؛

➤ ترسیم وضعیت کنونی زنجیره ارزش نظام گردشگری استان و تحلیل نقاط ضعف و قوت آن؛

➤ ترسیم الگوی بهینه و پیشنهادی زنجیره ارزش نظام گردشگری استان با هدف رفع نقاط ضعف، تقویت نقاط قوت، تکمیل حلقه‌ها، پیوند با سایر زنجیره‌های ارزش‌افزا در استان، پیوند با زنجیره‌های مشابه در سطح منطقه ای و ملی و بین‌المللی و ...؛

➤ هدفگذاری بلندمدت برای صنعت گردشگری استان با تأکید بر زنجیره ارزش؛

➤ شناخت و ظرفیت‌سنجی برای بهره‌گیری از فناوریها و گونه‌شناسی‌های نوین گردشگری در استان (به ویژه واقعیت مجازی و افزوده) با الگوگیری از تجارب برتر؛

➤ شناسایی عوامل کلیدی تاثیرگذار بر زنجیره ارزش گردشگری استان؛

➤ اولویت‌بندی عوامل با کسب نظر از ذینفعان و خبرگان؛

➤ تبیین مختصات نقشه گردشگری استان (ترسیم سهم مناطق جغرافیایی و انواع مختلف گردشگری) در آینده هدفگذاری شده؛

  
ریاست جمهوری  
سازمان برنامه و بودجه کشور  
سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان یزد

- پیش بینی تأثیرات مثبت آینده هدفگذاری شده از جنبه های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، امنیتی، زیست محیطی و...؛
- ارزیابی و تحلیل پیامدهای منفی و ناخواسته آینده هدفگذاری شده از جنبه های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی-اجتماعی، امنیتی، زیست محیطی و...؛
- پیش بینی سازوکارهای مهار یا مدیریت پیامدهای منفی آینده هدفگذاری شده؛
- معرفی بازیگران اصلی و نقش مورد انتظار از آنها در تحقق آینده هدفگذاری شده؛
- ترسیم نقشه راه شکل دهی به آینده هدفگذاری شده به صورت زمانبندی شده؛
- تدوین برنامه راهبردی برای پیاده سازی نقشه راه؛
- تهیه برنامه عملیاتی برای اجرای برنامه راهبردی و نقشه راه.

**مدت اجرای پژوهش تا پایان سال ۱۴۰۰ تعیین می گردد.**

هزینه اجرای پژوهش ۱۵۰۰-۱۴۰۰ میلیون ریال برآورد می گردد. (که متناسب با آیت های پیشنهادی مشاور می تواند تغییر یابد).